

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Verlenging Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
Datum B&W Besluit:	14 september 2021
Vergaderdatum:	2 november 2021
Registratienr.:	RA21.069
Opsteller:	Romy Schellekens
Portefeuillehouder:	de heer P.J.M. van de Noort wethouder

Voorstel

Te besluiten om:

1. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 te verlengen tot en met 31 december 2023.

Inleiding

Op 1 januari 2022 loopt het huidige Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) van de gemeente Reusel-De Mierden af. In het VGRP staan de doelen en het beleid op het gebied van riolering en water van onze gemeente beschreven. Ook staat in het VGRP beschreven wat er gedurende de looptijd concreet gedaan wordt om de doelen te behalen en op welke manier het riool wordt beheerd. Het VGRP is daarmee ook een beheerplan. Daarnaast vormt het VGRP ook de basis voor de rioolheffing.

Gewoonlijk wordt een nieuw VGRP opgesteld dat ingaat zodra het huidige VGRP op 1 januari 2022 afloopt. Echter vinden er op dit moment vele ontwikkelingen plaats welke van invloed zijn op de vorm en de inhoud van het nieuwe VGRP. Zo zal het VGRP in zijn huidige vorm verdwijnen onder de Omgevingswet en zullen nieuwe gemeentelijke taken, zoals klimaatadaptatie, ook van invloed zijn op de inhoud. Het programma water en riolering¹, de nieuwe term voor het VGRP² onder de Omgevingswet, wordt daardoor een integraler document. Dit vergt veel afstemming. Daarnaast zijn vele ontwikkelingen nog onzeker; zo is de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld. In de afgelopen maanden is gebleken dat het niet wenselijk en niet haalbaar is om een integraal programma water en riolering op te stellen dat op 1 januari 2022 in werking treedt. Er wordt daarom voorgesteld om het huidige VGRP met 2 jaar te verlengen tot en met 31 december 2023 zodat in de komende jaren een integraal programma water en riolering kan worden opgesteld ter vervanging van het huidige VGRP.

Beoogd doel

Voorsorteren op de invoering van de Omgevingswet en de nieuwe ontwikkelingen die raken aan het vakgebied water en riolering zodat er een integraal programma water en riolering kan worden opgesteld ter vervanging van het huidige VGRP.

Argumenten

1.1. De inhoud van het programma water en riolering is afhankelijk van de inhoud van de Omgevingsvisie en de invulling van de Omgevingsprogramma's.

De verplichting om een VGRP op te stellen, zoals nu nog verplicht is op grond van de Wet Milieubeheer, vervalt als de Omgevingswet in werking treedt. In plaats daarvan bestaat er de mogelijkheid om een programma water en riolering op te stellen, maar dit is niet verplicht. In het programma wordt vastgelegd hoe de doelen en ambities omtrent water en riolering worden bereikt. Het opstellen van een programma is wenselijk omdat het helpt om het rioolrecht financieel te kunnen onderbouwen en omdat het uiteenzet hoe de ambities en doelen uit de visie worden bereikt. Echter

¹ De term 'programma water en riolering' wordt in dit voorstel gebruikt om het riolerings- en waterplan dat vanaf 2024 in werking treedt en past binnen de kaders van de Omgevingswet te benoemen. De exacte benaming van dit document kan echter nog wijzigen.

² De term 'VGRP' wordt in dit voorstel gebruikt om te verwijzen naar het huidige riolerings- en waterplan dat is opgesteld binnen de kaders van de Wet Milieubeheer. Na invoering van de Omgevingswet verandert de benaming van het VGRP.

zullen bepaalde delen uit het (vroegere) VGRP ook een plaats moeten gaan vinden in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Een programma water en riolering kan niet op zichzelf bestaan als er geen link is met de doelen en ambities uit de Omgevingsvisie. Daarnaast is er richting onze inwoners geen mogelijkheid om regels (bijvoorbeeld omtrent waterberging op eigen terrein) op te leggen als dit niet in het Omgevingsplan geregeld is. Om dit voldoende te regelen is het belangrijk dat er afstemming plaatsvindt met het projectteam Omgevingswet. Op dit moment is nog niet bekend hoe de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan van de gemeente Reusel-De Mierden eruit komen te zien. Wel moet de gemeente voor 2024 een Omgevingsvisie hebben die voldoet aan de eisen. Met het verlengen van het huidige VGRP met 2 jaar is er tijd om deze afstemming te zoeken en om aan de voorkant de benodigde zaken al te borgen in een vastgestelde Omgevingsvisie.

1.2. Verlenging van het huidige VGRP biedt de mogelijkheid om onderzoek te doen naar een andere rioolheffingsmaatstaf.

Met name het inzamelen en transporteren van hemelwater wordt een steeds belangrijkere taak binnen het vakgebied water en riolering. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid om de maatregelen met betrekking tot klimaatadaptatie te financieren vanuit de rioolheffing. Dit betreft de maatregelen die zijn opgenomen in de agenda klimaatadaptatie in het kader van wateroverlast en droogte. Maatregelen welke enkel gericht zijn op hitte kunnen niet vanuit de rioolheffing worden gefinancierd. Deze ontwikkelingen waarbij met name de opvang en verwerking van hemelwater een steeds grotere rol spelen brengen ook de vraag naar boven of de huidige maatstaf voor de rioolheffing, gebaseerd op waterverbruik, nog wel de juiste is. Willen we als gemeente toe naar een gedifferentieerde heffing waarbij we onderscheid maken tussen afvalwater en hemel- en grondwater en misschien zelfs wel de klimaatmaatregelen? En hoe geef je dit vorm; krijgen inwoners die al afgekoppeld zijn dan een korting? Dit is mede ook een juridisch vraagstuk omdat de grondslag van de heffing correct dient te zijn. Meerdere (Kempen)gemeenten worstelen met het vraagstuk van de rioolheffing. Recent heeft de VNG een nieuwe modelverordening voor de rioolheffing opgesteld. Deze modelverordening kan onze gemeente helpen in het onderzoek naar de rioolheffingsmaatstaf. Door het huidige VGRP te verlengen is er de mogelijkheid om deze verordening als basis te gebruiken en voldoende tijd te nemen om te komen tot een goed onderbouwde en juridisch correcte maatstaf voor de rioolheffing welke past bij de ambities en doelen van het nieuwe programma water en riolering.

1.3. Het vakgebied water en riolering vereist steeds meer een integrale aanpak.

Er komen steeds meer taken bij gemeentes te liggen die raakvlak hebben met het thema water en riolering, zoals klimaatadaptatie. Denk hierbij aan dalende grondwaterstanden en de toename van hevige buien die niet meer enkel in de riolering verwerkt kunnen worden. Er bestaan mogelijkheden om klimaatadaptatieve maatregelen en (delen van) de uitvoeringagenda klimaatadaptatie op te nemen in het programma water en riolering en deze uit het rioolrecht te financieren. De agenda klimaatadaptatie is recent door uw raad vastgesteld. Ook andere thema's zoals gezondheid, natuur en biodiversiteit hebben veel raakvlakken met water en riolering. Beleid moet op elkaar afgestemd worden en werkzaamheden en maatregelen zullen steeds vaker meerdere doelen moeten dienen. Dit vereist integrale afstemming op zowel beleidsniveau als op het niveau van projectvoorbereiding en uitvoering. Om deze afstemming goed vorm te kunnen geven is tijd nodig. Zeker ook omdat een aantal van de beleidsstukken, bijvoorbeeld omtrent klimaatadaptatie, nog in voorbereiding zijn of pas zeer recent zijn vastgesteld. Door het huidige VGRP te verlengen kunnen we de tijd gebruiken om daadwerkelijk een integraal programma op te stellen.

Consequenties

1.1. Als het huidige VGRP niet verlengd wordt zal dit ten koste gaan van een lange termijn visie en afstemming.

Als het huidige VGRP niet verlengd wordt, dan zal er een binnen 2 maanden een nieuw VGRP opgesteld moeten worden om de rioolheffing te kunnen onderbouwen. Voor het opstellen van een volledig nieuw VGRP met nieuwe doelen is minimaal 6 maanden nodig. Doordat die tijd er niet meer is zal een 'uitgekleed' VGRP worden opgesteld waarin minimale veranderingen ten opzichte van het

vorige VGRP worden verwerkt. Hierdoor kan niet ingespeeld worden op de nieuwe ontwikkelingen. Daarnaast zullen de tijd en capaciteit die nodig zijn om een 'uitgekleed' VGRP op te stellen dan ten koste gaan van integrale afstemming.

1.2. De invoering van de Omgevingswet en de vorm van de Omgevingsvisie en het Omgevingsprogramma zijn nog onzeker.

Met het verlengen van het huidige VGRP wordt voorgesorteerd op de invoering van de Omgevingswet en het gebruik van Omgevingsprogramma's. Doel is om een integraal programma water en riolering op te stellen ter vervanging van het huidige VGRP zodat het beleid past binnen de kaders van de Omgevingswet. Echter is de invoering van de Omgevingswet al meerdere keren uitgesteld. Het risico blijft bestaan dat dit nogmaals gebeurt. Daarnaast is er nog geen duidelijkheid hoe onze gemeente om wil gaan met het instrument Omgevingsprogramma. Programma's zijn namelijk niet verplicht. Met het verlengen van het VGRP om in plaats daarvan een programma water en riolering op te stellen sorteren we vast voor op deze, deels nog onzekere, ontwikkelingen.

1.3. We werken 2 jaar lang met een verouderd VGRP waardoor we niet optimaal kunnen investeren en kunnen inspringen op de nieuwe ontwikkelingen.

Met het verlengen van het huidige VGRP zullen ook de doelen uit dit VGRP de komende 2 jaar nog nagestreefd worden met de bijbehorende budgetten. Echter blijkt uit de recente rioolinspecties dat de kwaliteit van het stelsel slechter is dan werd verondersteld bij het opstellen van het huidige VGRP. Om dezelfde doelen na te kunnen streven en de kwaliteit van het rioolstelsel op peil te houden zijn de komende 2 jaar aanvullende budgetten nodig. Deze zijn aangevraagd via de reguliere begrotingscyclus. Naast dit reguliere werk om de huidige doelen na te kunnen streven en de kwaliteit op minimaal niveau te houden is het uitvoeren van en investeren in nieuw beleid niet mogelijk de komende 2 jaar. Denk hierbij bijvoorbeeld aan investeringen in de renovatie van gemalen welke niet in het huidige VGRP zijn opgenomen of investeringen in aanvullende klimaatadaptieve maatregelen. Deze investeringen worden dus vooruit geschoven waardoor deze zich op zullen hopen na 2024. Ook kan er niet flexibel worden omgegaan met nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen; indien deze extra middelen vereisen zullen deze de komende 2 jaar via losse financieringsvoorstellen ter besluitvorming aan de raad voorgelegd moeten worden. Met het verlengen van het VGRP zullen we dus nog 2 jaar moeten werken met budgetten en beheerplannen waarin nieuwe ontwikkelingen en kennis nog niet zijn meegenomen.

Financiën

In het huidige VGRP en de bijbehorende budgetten zijn de kosten voor het opstellen van een nieuw VGRP al opgenomen. Echter is dit niet voldoende gezien de huidige ontwikkelingen binnen het vakgebied water en riolering en het werken met een nieuw instrument, namelijk het Omgevingsprogramma. Via de P&C cyclus is daarom reeds eenmalig een extra bedrag van €15.000 opgenomen.

Via de P&C cyclus is een jaarlijks krediet van €75.000 extra opgenomen voor 2022 en 2023. Dit krediet is bedoeld voor groot onderhoud. In de afgelopen jaren is gebleken dat de kwaliteit van het riool slechter is dan gedacht. Om de kwaliteit op peil te houden de komende jaren en te kunnen voldoen aan de doelstellingen van het huidige VGRP is meer groot onderhoud nodig. Deze extra kosten komen ten laste van de rioleringsbudgetten.

Bij het nieuwe programma water en riolering hoort ook een nieuw investeringsvoorstel met een doorberekening naar de rioolheffing. Dit wordt ter besluitvorming aan uw Raad voorgelegd in 2023. Hierbij zal ook gekeken worden naar de rioolheffingsmaatstaf die nu nog gebaseerd is op waterverbruik.

Samen Doen

Bij het opstellen van het programma water en riolering zal ook bij inwoners en ondernemers gepeild worden wat de behoeften zijn. Daarnaast worden ook Waterschap De Dommel en Provincie Noord-Brabant actief betrokken.

Vervolg

Uw Raad wordt gevraagd mee te denken en te besluiten over het programma water en riolering in de jaren 2022 en 2023 en zal het programma ook vaststellen. De globale planning is als volgt:

Q2/Q3 2022: uw raad wordt gevraagd een beslissing te nemen over de financiering van de klimaatmaatregelen (agenda klimaatadaptatie) vanuit de rioolheffing.

Q1 2023: uw raad wordt gevraagd de hoofdlijnen en ambities van het programma water en riolering vast te stellen en een keuze te maken over de heffingsmaatstaf van de rioolheffing.

Q3 2023: uw raad wordt gevraagd om het programma water en riolering inhoudelijk vast te stellen.

Bijlagen

Bijlage 1: VGRP 2017-2021 Gemeente Reusel-De Mierden

het college van burgemeester en wethouders,

mr. R.P.B.M. Brekelmans
secretaris

mw. A.J.M.H. van de Ven
burgemeester

Raadsbesluit

Vergaderdatum:	2 november 2021
Onderwerp:	Verlenging Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
Registratienummer:	

De raad van de gemeente Reusel-De Mierden;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 augustus 2021

Besluit

1. Het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 te verlengen tot en met 31 december 2023.

De raad voornoemd,

de griffier,

mr. M. (Maarten) Olthuis

de voorzitter,

mw. A.J.M.H. van de Ven

